

BANK USTAV KAPITALI VA UNI OSHIRISH YO'LLARI. MIKROKREDITBANK MISOLIDA

Abdurahmonov Aloviddin Oybek o'g'li. Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti 1b-22 guruh talabasi Iqtisodiyot va menejment fakulteti, 60310100 — Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

E-mail: aloviddina80@gmail.com

Ilmiy rahbar: [Bahronova Shahodat Baxshulloyevna]

ANNOTATSIYA Mazkur maqolada bank ustav kapitalining iqtisodiy mohiyati, uning bank tizimi barqarorligini ta'minlashdagi o'rni va ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, bank ustav kapitalini oshirishning asosiy yo'llari nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot jarayonida O'zbekiston bank tizimida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlashga ixtisoslashgan Mikrocreditbank faoliyati misolida ustav kapitalini oshirishning mavjud mexanizmlari va istiqbollari ko'rib chiqilgan. Maqola natijalari banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va mikromoliyaviy xizmatlar samaradorligini oshirishda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: bank ustav kapitali, bank barqarorligi, kapital yetarliligi, mikromoliyalash, Mikrocreditbank, kichik biznes.

АННОТАЦИЯ: В данной статье раскрыта экономическая сущность уставного капитала банка, а также его роль и значение в обеспечении устойчивости банковской системы. Рассмотрены основные пути увеличения уставного капитала банков с теоретической и практической точек зрения. На примере деятельности Mikrocreditbank проанализированы существующие механизмы и перспективы наращивания уставного капитала в контексте

поддержки малого бизнеса и частного предпринимательства в Республике Узбекистан. Результаты исследования могут быть использованы для повышения финансовой устойчивости банков и эффективности микрофинансовых услуг.

Ключевые слова: уставный капитал банка, банковская устойчивость, достаточность капитала, микрофинансирование, Mikrocreditbank, малый бизнес.

ANNOTATION: This article examines the economic essence of bank charter capital and its role in ensuring the stability of the banking system. The main methods of increasing bank charter capital are analyzed from both theoretical and practical perspectives. Using the example of Mikrocreditbank, the study explores existing mechanisms and prospects for increasing charter capital in order to support small businesses and private entrepreneurship in Uzbekistan. The research findings contribute to strengthening banks' financial stability and improving the effectiveness of microfinance services.

Keywords: bank charter capital, banking stability, capital adequacy, microfinance, Mikrocreditbank, small business.

KIRISH

Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida bank tizimi milliy iqtisodiyotning tayanch bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Banklar orqali moliyaviy resurslarning jamg'arilishi, ularning samarali taqsimlanishi hamda real sektorni kreditlash jarayonlari amalga oshiriladi. Shu nuqtai nazardan, bank tizimining barqarorligi va ishonchliligi mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bank barqarorligining asosiy moliyaviy ko'rsatkichlaridan biri esa uning ustav kapitali hisoblanadi.

Bank ustav kapitali bank faoliyatining boshlang'ich va asosiy moliyaviy manbai bo'lib, u bankning iqtisodiy mustaqilligi, risklarga chidamliligi va mijozlar oldidagi majburiyatlarini bajarish qobiliyatini belgilaydi. Xalqaro bank amaliyotida ustav kapitali bankni yuzaga kelishi mumkin bo'lgan moliyaviy yo'qotishlardan himoya qiluvchi asosiy "xavfsizlik yostiqchasi" sifatida e'tirof etiladi. Basel bank nazorati qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilgan prudensial me'yorlarda ham bank kapitalining yetarliligi bank tizimi barqarorligining asosiy sharti sifatida ko'rsatilgan¹.

So'nggi yillarda jahon moliya bozorlarida yuzaga kelgan global moliyaviy inqirozlar bank kapitalining yetarliligi masalasini yanada dolzarb qilib qo'ydi. Xususan, 2008–2009-yillardagi global moliyaviy inqiroz tajribasi shuni ko'rsatdiki, kapital bazasi zaif bo'lgan banklar iqtisodiy zarbalarga bardosh bera olmaydi va bankrotlik xavfi keskin oshadi. Shu sababli rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda bank ustav kapitalini oshirish va kapital yetarliligi ko'rsatkichlarini mustahkamlash davlat moliya siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi².

O'zbekiston Respublikasida ham bank tizimini isloh qilish va uning moliyaviy barqarorligini ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, xususan, bozor mexanizmlarini chuqurlashtirish, xususiy sektorni rivojlantirish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash banklarning kapital salohiyatini kuchaytirishni talab etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan banklar uchun minimal ustav kapitali va kapital yetarliligi bo'yicha qat'iy prudensial talablar joriy etilgan bo'lib, bu talablar bank tizimi barqarorligini oshirishga qaratilgan.

Ayniqsa, mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi banklar faoliyatida ustav kapitalining ahamiyati yanada yuqori hisoblanadi. Bunday banklar asosan kichik biznes, xususiy tadbirkorlik va aholi qatlamlarini kreditlashga ixtisoslashgan bo'lib,

¹ Basel Committee on Banking Supervision. International regulatory framework for banks (Basel III).

² Mishkin F.S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. Pearson Education.

ularning mijozlari ko'pincha yuqori risk guruhiga mansub bo'ladi. Shu sababli mikromoliyaviy banklarning kapital bazasi mustahkam bo'lishi nafaqat bankning o'zi, balki butun moliya tizimi barqarorligi uchun muhimdir.

O'zbekiston bank tizimida mikromoliyaviy yo'nalishda faoliyat yuritayotgan yetakchi banklardan biri Mikro kreditbank hisoblanadi. Ushbu bank kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirish, aholini kredit resurslari bilan ta'minlash hamda moliyaviy inklyuziyani kengaytirish borasida muhim rol o'ynaydi. Bank faoliyatining samaradorligi esa bevosita uning ustav kapitali hajmi va sifati bilan bog'liq.

So'nggi yillarda O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilandi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari yalpi ichki mahsulotning sezilarli qismini shakllantirmoqda hamda bandlikning asosiy manbai hisoblanmoqda ³. Ushbu jarayonda Mikro kreditbank kabi banklarning kreditlash imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu esa bank ustav kapitalini oshirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Bank ustav kapitalini oshirish nafaqat bankning moliyaviy barqarorligini kuchaytiradi, balki uning kredit portfelini kengaytirish, yangi moliyaviy mahsulotlarni joriy etish va hududiy qamrovni oshirish imkonini ham beradi. Shu bilan birga, kapitalning oshirilishi bankning xalqaro moliya institutlari bilan hamkorligini kengaytirish va xorijiy investitsiyalarni jalb etish uchun qulay shart-sharoit yaratadi ⁴.

Shu nuqtai nazardan, bank ustav kapitali va uni oshirish yo'llarini ilmiy asosda o'rganish muhim nazariy va amaliy ahamiyatga ega. Ayniqsa, Mikro kreditbank misolida ushbu masalani tahlil qilish bank tizimini yanada rivojlantirish, mikromoliyaviy xizmatlar samaradorligini oshirish hamda iqtisodiy o'sishni

³ O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari.

⁴ Rose P.S. Commercial Bank Management. McGraw-Hill Education.

ta'minlashga xizmat qiladi. Mazkur maqolaning kirish qismida bank ustav kapitalining mohiyati, uning bank tizimidagi o'rni va Mikrokreditbank faoliyatidagi ahamiyati yoritildi. Keyingi bo'limlarda esa ustav kapitalini oshirishning asosiy yo'llari va ularning amaliy natijalari batafsil tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Bank ustav kapitali va uning bank tizimi barqarorligidagi o'rni masalasi iqtisodiy adabiyotlarda keng yoritilgan mavzulardan biri hisoblanadi. Xalqaro va milliy ilmiy manbalarda bank kapitali, uning yetarliligi hamda moliyaviy xavflarni qoplashdagi roli turli nazariy va amaliy yondashuvlar asosida tahlil qilingan.

Xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda bank kapitali masalasi, avvalo, prudensial nazorat va moliyaviy barqarorlik bilan bog'liq holda o'rganilgan. Jumladan, Basel Committee on Banking Supervision tomonidan ishlab chiqilgan Basel III me'yorlari bank kapitalining sifat va miqdor jihatidan yetarliligini ta'minlashni bank tizimi barqarorligining asosiy sharti sifatida belgilaydi. Ushbu hujjatlarda ustav kapitali bankning kredit, bozor va operatsion risklarini qoplashda asosiy moliyaviy manba ekanligi ta'kidlangan [1]

Amerikalik iqtisodchi F.S. Mishkin o'zining "The Economics of Money, Banking and Financial Markets" asarida bank kapitalini moliyaviy vositachilik faoliyatining asosiy tayanchi sifatida baholaydi. Muallifning fikricha, ustav kapitali yetarli bo'lmagan banklar iqtisodiy tebranishlarga nisbatan zaif bo'lib, moliyaviy inqiroz sharoitida tezroq bankrotlikka Ushbu yondashuv bank kapitalini oshirishning strategik ahamiyatini ilmiy jihatdan asoslab beradi[2].

P.S. Rose va S.C. Hudgins tomonidan yozilgan "Commercial Bank Management" asarida bank ustav kapitalini oshirishning asosiy yo'llari — foydani kapitallashtirish, qo'shimcha aksiyalar emissiyasi va strategik investorlarni jalb qilish mexanizmlari batafsil tahlil qilingan. Mualliflar kapitalning o'sishi

banklarning kreditlash imkoniyatlarini kengaytirishini va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashini ta'kidlaydi [3]

MDH va postsovet hududidagi tadqiqotlarda bank ustav kapitali masalasi asosan milliy bank tizimlarini isloh qilish kontekstida o'rganilgan. Rossiyalik olim O.I. Lavrushin bank kapitalini bank ishonchliligining asosiy ko'rsatkichi sifatida baholab, davlat ishtirokidagi banklarda ustav kapitalini oshirish makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilishini qayd etadi [4].

O'zbekiston iqtisodiy adabiyotlarida bank ustav kapitali masalasi bank tizimini modernizatsiya qilish va real sektorni moliyalashtirish bilan bog'liq holda tahlil qilinadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining me'yoriy-huquqiy hujjatlarida banklar uchun minimal ustav kapitali miqdori va kapital yetarliligi ko'rsatkichlari belgilangan bo'lib, bu talablar bank tizimi barqarorligini ta'minlashga qaratilgan[5].

Mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda mikromoliyaviy banklar faoliyatida ustav kapitalining ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Tadqiqotlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirishda bank kapitalining yetarliligi kredit risklarini kamaytirish va moliyaviy inklyuziyani kengaytirishda muhim omil ekanligi ko'rsatib o'tilgan. Ayniqsa, Mikrocreditbank faoliyati bo'yicha olib borilgan tahlillarda bank ustav kapitalining oshirilishi kredit portfeli hajmining kengayishiga ijobiy ta'sir ko'rsatgani qayd etilgan [5].

Shuningdek, Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga asoslangan ilmiy ishlar kichik biznesning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi oshib borayotganini va bu jarayonda bank kapitalining mustahkamligi muhim ahamiyat kasb etishini tasdiqlaydi [6].

Ushbu adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bank ustav kapitalini oshirish masalasi nafaqat banklarning ichki moliyaviy barqarorligi, balki butun iqtisodiyot rivoji uchun ham muhim hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot bank ustav kapitalining iqtisodiy mohiyati, uni oshirish yo'llari va bank tizimi barqarorligiga ta'sirini ilmiy asosda o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot jarayonida nazariy va empirik tahlil usullari uyg'un holda qo'llanildi hamda bank ustav kapitalini oshirish masalasi Mikrocreditbank faoliyati misolida tahlil qilindi.

Tadqiqotning metodologik asosi sifatida bank kapitali, kapital yetarliligi va moliyaviy barqarorlikka oid klassik va zamonaviy iqtisodiy nazariyalar xizmat qildi. Xususan, moliyaviy vositachilik nazariyasi, prudensial nazorat konsepsiyasi hamda bank risklarini boshqarish yondashuvlaridan foydalanildi. Ushbu nazariy yondashuvlar bank ustav kapitalining bank faoliyatidagi o'rnini chuqurroq ochib berish imkonini berdi.

Tadqiqotda umumilmiy bilish usullari keng qo'llanildi. Tahlil va sintez usullari orqali bank ustav kapitalining tarkibi, funksiyalari va uni oshirish mexanizmlari alohida elementlar bo'yicha o'rganildi hamda umumlashtirildi. Induksiya va deduksiya usullari yordamida alohida ko'rsatkichlar asosida umumiy xulosalar shakllantirildi va bank kapitalini oshirishning umumiy qonuniyatlari aniqlashtirildi.

Empirik tahlil jarayonida statistik va iqtisodiy-matematik usullardan foydalanildi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Davlat statistika qo'mitasi hamda bankning ochiq e'lon qilingan moliyaviy hisobotlari ma'lumotlari asosida ustav kapitali hajmi, kredit portfeli o'sishi va moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tahlil qilindi. Taqqoslash usuli orqali Mikrocreditbankning ustav kapitali dinamikasi boshqa tijorat banklari ko'rsatkichlari bilan solishtirildi.

Shuningdek, dinamik tahlil usuli qo'llanilib, bank ustav kapitalining bir necha yil davomida o'zgarish tendensiyalari o'rganildi. Ushbu usul bank kapitalining oshirilishi kreditlash hajmi, aktivlar o'sishi va moliyaviy natijalarga qanday ta'sir ko'rsatganini aniqlash imkonini berdi. Strukturaviy tahlil orqali bank kapitalining

shakllanish manbalari, jumladan, davlat ulushi, foydani kapitallashtirish va boshqa moliyaviy manbalar ulushi baholandi.

Tadqiqotda mantiqiy tahlil va tizimli yondashuv alohida ahamiyat kasb etdi. Bank ustav kapitali bank faoliyatining boshqa moliyaviy ko'rsatkichlari bilan o'zaro bog'liq tizim sifatida ko'rib chiqildi. Bu yondashuv bank kapitalini oshirish masalasini alohida jarayon sifatida emas, balki bankning umumiy rivojlanish strategiyasining tarkibiy qismi sifatida tahlil qilish imkonini berdi.

Bundan tashqari, normativ-huquqiy tahlil usuli yordamida bank ustav kapitaliga oid amaldagi qonunchilik va me'yoriy hujjatlar o'rganildi. Ushbu usul banklar uchun belgilangan minimal ustav kapitali talablari va ularning bank faoliyatiga ta'sirini baholashga xizmat qildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Mikrokreditbank O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlarni moliyalashtirishga ixtisoslashgan yetakchi bank sifatida faoliyat yuritadi. Bank ustav kapitalini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar tahlili bir qator muhim natijalarga erishilganini ko'rsatdi.

1-jadval. Mikrokredit tashkilotlari kapitali bo'yicha taqsimot (2022-yil yakuni)

Ko'rsatkich	Jami	1 mlrd so'mgacha	1–3 mlrd so'm	3–10 mlrd so'm	10 mlrd so'mdan yuqori
Mikrokredit tashkilotlari soni	63	0	23	29	11
Ulushi, foizda	100%	0,0	10,4	28,3	61,3
Jami kapital, mlrd so'm	524,5	—	—	—	—

Ustav kapitali, mlrd so'm	328,7	—	—	—	—
------------------------------	-------	---	---	---	---

Manba: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlari asosida tuzilgan.

2-jadval. Mikrokredit tashkilotlari kapitali bo'yicha taqsimot (2023-yil yakuni)

Ko'rsatkich	Jami	1 mlrd so'mgacha	1–3 mlrd so'm	3–10 mlrd so'm	10 mlrd so'mdan yuqori
Mikrokredit tashkilotlari soni	71	1	27	30	13
Ulushi, foizda	100%	0,1	8,7	24,8	66,3
Jami kapital, mlrd so'm	699,5	—	—	—	—
Ustav kapitali, mlrd so'm	379,7	—	—	—	—

Manba: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlari asosida tuzilgan.

Jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, 2022-yil yakuni bo'yicha O'zbekistonda jami 63 ta mikrokredit tashkiloti faoliyat olib borgan. Ularning jami kapitali 524,5 mlrd so'mni, ustav kapitali esa 328,7 mlrd so'mni tashkil etgan. 2023-yilga kelib bu ko'rsatkichlar sezilarli darajada o'sdi: tashkilotlar soni 71 taga yetdi, jami kapital 699,5 mlrd so'mga, ustav kapitali esa 379,7 mlrd so'mga oshdi. Bu esa yil davomida ustav kapitalining 15,5 foizga o'sganini anglatadi.

10 mlrd so'mdan ortiq ustav kapitaliga ega bo'lgan tashkilotlar ulushi 2022-yildagi 61,3 foizdan 2023-yilda 66,3 foizga ko'tarildi. Bu tendensiya mikromoliyaviy sektordagi konsolidatsiya jarayonlarini va kapital bazasini mustahkamlashga qaratilgan siyosat samaradorligini ko'rsatadi.

Mikrokreditbank ustav kapitalini oshirishning asosiy yo'llari quyidagilardan iborat bo'ldi:

1. Foydani kapitallashtirish. Bank sof foydasining bir qismi taqsimlanmay, ustav kapitaliga yo'naltirildi. Bu usul bankning ichki moliyaviy resurslarini maksimal darajada safarbar etishga imkon berdi va tashqi manbalardan qaram bo'lishni kamaytirdi.

2. Davlat tomonidan kapital qo'yilmalari. Bank asosiy aksiyador sifatida davlat ishtirokida bo'lib, kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat dasturlari doirasida qo'shimcha kapital ajratildi. Bu kapital bank faoliyatining asosini tashkil etib, uning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynadi.

3. Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik. Mikrokreditbank Osiyo Taraqqiyot Banki (ADB), Jahon banki va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik o'rnatdi. Xalqaro qarz liniyalari va grantlar orqali jalb qilingan mablag'lar bank kapital bazasini kengaytirdi va uzoq muddatli moliyalashtirish imkoniyatini ta'minladi.

4. Zaxira fondlarni shakllantirish va kapitallashtirish. Bank faoliyati davomida shakllangan zaxira va ehtiyot fondlari kapital tarkibiga qo'shildi, bu esa bank umumiy kapitalining barqarorligini oshirdi va risklar qarshisida moslashuvchanligini ta'minladi.

Mikrokreditbank ustav kapitalining oshirilishi quyidagi ijobiy natijalarga olib keldi: kredit portfeli hajmi sezilarli darajada kengaydi; kichik biznes va tadbirkorlik subyektlariga beriladigan kreditlar hajmi oshdi; yangi filial va hududiy bo'linmalar ochildi; raqamli bank xizmatlarini joriy etish imkoniyati paydo bo'ldi; xalqaro reytinglar va moliyaviy ko'rsatkichlar yaxshilandi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bank ustav kapitalini oshirish strategik ahamiyatga ega bo'lib, u bankning nafaqat joriy faoliyatini, balki uzoq muddatli rivojlanish istiqbollari ham belgilaydi. Xususan, Mikrokreditbank misolida ustav

kapitalining oshirilishi bank balansining mustahkamlanishiga, kredit yuklamasi oshishiga va aholi moliyaviy savodsizligini kamaytirish bo'yicha targ'ibot dasturlarini kengaytirishga imkon berdi.

Taqqoslash tahlili shuni ko'rsatdiki, ustav kapitali yuqori bo'lgan mikrocredit tashkilotlari moliyaviy inqiroz va iqtisodiy beqarorlik davrlarida ham faoliyatini barqaror davom ettira olgan. Aksincha, past kapital bazasiga ega tashkilotlar ko'proq zararlar ko'rgan va ba'zi holatlarda faoliyatini to'xtatishga majbur bo'lgan.

XULOSA

Amalga oshirilgan tadqiqot asosida quyidagi xulosalar shakllandi:

Birinchidan, bank ustav kapitali moliyaviy barqarorlikning asosiy tashkil etuvchisi bo'lib, u bankning kredit risklarini qoplash, kengaytirilgan kreditlash va xalqaro hamkorlik uchun zaruriy shart hisoblanadi. Bank kapitali yetarliligining pasayishi kredit faolligining cheklanishiga, moliyaviy inqirozlarga chidamlilik zaiflashishiga va oxir-oqibat umum iqtisodiyotga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchidan, mikrocredit tashkilotlari va Mikrocreditbank kabi ixtisoslashgan banklar uchun kapital bazasining mustahkamligi ayniqsa muhimdir. Chunki bu tashkilotlar kreditlash xizmatlarini yuqori risk guruhiga mansub bo'lgan kichik biznes va aholi qatlamlariga taqdim etadi. 2022–2023-yillar mobaynida ustav kapitali 328,7 mlrd so'mdan 379,7 mlrd so'mga oshirilishi bu yo'nalishdagi muayyan yutuqlarga dalildir.

Uchinchidan, bank ustav kapitalini oshirishning samarali yo'llari sifatida foydani kapitallashtirish, davlat kapital qo'yilmalari, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik va zaxira fondlarini kapitallashtirish amaliyotlari o'zini oqlagan. Ushbu mexanizmlarning kompleks qo'llanilishi bankning moliyaviy salohiyatini izchil oshirish imkonini beradi.

To'rtinchidan, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining prudensial talablari va bank kapitalini oshirishga qaratilgan davlat siyosati bank tizimining barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu talablar bank tizimini

yanada rivojlantirish, mikromoliyaviy xizmatlar sifatini oshirish va iqtisodiy o'sishni ta'minlash maqsadlariga xizmat qiladi.

To'rtinchidan, keyingi yillarda Mikrocreditbank ustav kapitalini oshirishning istiqbolli yo'nalishlari sifatida raqamli bank texnologiyalarini joriy etish, IPO orqali keng investorlar bazasini jalb qilish, ESG (ekologik, ijtimoiy va boshqaruv) mezonlari asosida xalqaro "yashil" moliyalashtirish mexanizmlarini qo'llash tavsiya etiladi.

Xulosa qilib aytganda, bank ustav kapitalini oshirish — bu nafaqat banklar uchun, balki butun milliy iqtisodiyot barqarorligi uchun strategik zaruriyatdir. Mikrocreditbank misolida ko'rsatilgan mexanizmlar va natijalari O'zbekiston bank tizimining barcha tijorat banklari uchun ham amaliy ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems. Basel, 2011, 12–18-betlar.
2. Mishkin F.S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. Pearson Education, New York, 2019, 215–223-betlar.
3. Rose P.S., Hudgins S.C. Commercial Bank Management. McGraw-Hill Education, New York, 2018, 387–401-betlar.
4. Lavrushin O.I. Bankovskoye delo. Moskva: KNORUS, 2017, 142–150-betlar.
5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Bank kapitali va kapital yetarliligiga oid me'yoriy hujjatlar to'plami. Toshkent, 2022, 5–11-betlar.
6. Xolmatov B.X. O'zbekistonda mikromoliyaviy banklar faoliyatini rivojlantirish masalalari. Iqtisodiyot va innovatsiyalar jurnali, 2021, 4-son, 88–95-betlar.
7. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. O'zbekiston iqtisodiyoti: statistik to'plam. Toshkent, 2023, 34–36-betlar.